

Carla Guelfenbein s-a născut la Santiago de Chile. A studiat biologia la Universitatea din Essex, Anglia, specializarea Genetica populației. Mai târziu a studiat designul la Martin's School of Art. La întoarcerea în Chile a lucrat la agenția de publicitate BBDO și a fost directoare artistică și editor de modă la revista *Elle*. Este autoarea romanelor *Reversul sufletului* (*El reves del alma*, 2002), *Femeia vieții mele* (*La mujer de mi vida*, 2005), *Restul e tăcere* (*El resto es silencio*, 2008), *Înotând goale* (*Nadar desnudas*, 2012), *Cu tine în depărtare* (*Contigo en la distancia*, 2015), pentru care i s-a acordat Premiul Alfaguara, și *Ridică-mă la cer* (*Llévame al cielo*, 2018). Opera Carlei Guelfenbein a fost tradusă în peste cincisprezece limbi de editurile cele mai prestigioase din lume, fiind foarte apreciată de public și de critica națională și internațională.

CARLA GUELFENBEIN

Cu tine în depărtare

Traducere din limba spaniolă
TUDORA ȘANDRU MEHEDINȚI

București
2019

PARTEA ÎNȚAI

1 DANIEL

Undeva, în vreun loc de pe planetă, cineva era răspunzător de moartea ta. Această certitudine mi-a sporit pe măsură ce treceau zilele, săptămânile, lunile, apăsându-mi conștiința până a devenit de nesuportat. Dar cine? De ce? Niciodată nu mi-am imaginat că răspunsul ar putea fi atât de aproape încât, întorcându-mă, m-aș pomeni cu mine însumi.

Îmi amintesc momentul acela în care, după ce am cumpărat pâinea pentru micul dejun, am dat nas în nas cu vagabondul din cartier. Ochii lui, vătămați și totodată amenințători, s-au oprit asupra mea. Am grăbit pasul, pe când în jurul meu oamenii treceau înfolați în paltoane, dispărând apoi în bruma matinală. Un grup de copii a trecut strada. Fetele aveau fulare colorate și-și împărtășeau în șoaptă secretele, în vreme ce băieții alergau și strigau, împingându-se unii pe alții cu stângăcia unor cățeluși. Inocența lor mi-a adâncit îngrijorarea stărnită de întâlnirea cu vagabondul. Nu puteam ști ce avea să se petreacă după

câteva minute, ce ți se întâmplase peste noapte sau poate în zori.

În fiecare dimineață, înainte de a te întâlni, mă întrebam care să fie oare starea ta de spirit. Cu neputință de prevăzut. Era dominată de visele tale, de intensitatea luminii și a temperaturii, de infinite straturi circumstanțiale pe care n-aș fi reușit să le înțeleg niciodată. Uneori îmi vorbeai fără încetare, dar alteori păreai îngândurată, ascultând zvonul unei lumi ce sălășluia înăuntrul tău.

Când am ajuns în fața ușii tale, Arthur s-a așezat lângă mine, cu demnitatea lui pontificală, în timp ce Charly dădea frenetic din coadă dintr-o parte în alta. Aveam de gând să-ți propun să ieșim după micul dejun la o plimbare, așa cum făceam de obicei.

În pofida vârstei, mergeai cu pași repezi și hotărâți. Dacă cineva ne-ar fi văzut de la o anumită distanță, cu greu și-ar fi imaginat că erai cu peste cincizeci de ani mai mare ca mine.

Îmi amintesc că, la doar câteva zile după ce am ajuns să-ți fiu vecin, te-am văzut în fața porții casei tale, luptându-te cu volbura aceea care îngreuna trecerea. Mi-ai spus că peste noapte crescuse și că prezența ei îndărătnică era o încălcare a libertății tale. Vorbeai despre plantă ca despre o ființă vie, în vreme ce, cu un cuțit de bucătărie, încercai să scapi de ea. Mi-am adus foarfeca de tăiat crengi, am eliberat trecerea și, în scurt timp, stăteam de vorbă însuflețit. Văzusem o fotografie de-a ta în ziar cu câteva săptămâni înainte. Un critic important de la *New York Times* îți elogiase opera, și ziarele de la noi din țară

îi reproduseseră cronică. Însă, văzându-te în grădină, m-au surprins înălțimea și părul tău cărunt, pe care îl purtai strâns la ceafă. Timpul nu reușise să-ți întunece frumusețea. Unde înainte trebuie să fi fost rotunjimi, acum se iveau unghiuri – la nasul proeminent, la bărbie și la pomeți, la fruntea brăzdată de cute. Măinile tale lungi erau ca niște păsări care uitaseră arta de a zbura. Cu câtă vehemență aveai să-mi povestești mai târziu că detești muncile practice și că ți-ar fi plăcut să ai o soție ca acelea ale marilor creatori, care le rezolvă obligațiile mondene, ferindu-i de banalitățile vieții. De atunci, deși într-un fel stângaci și incomplet, am încercat să te protejiez. Lumea în care trăiai tu era de nepătruns pentru mine. Dar, în același timp, strălucirea care răzbătea prin ușile pe care le lăsași întredeschise mă făcea să mă simt tulburat și mânat de curiozitate față de ceea ce nu puteam vedea.

Am căutat cheia casei tale în buzunar și am constatat că o uitasem. Am sunat, însă fără să primesc răspuns. Am mai așteptat câteva secunde și apoi am insistat încă de două ori. Mi-am adus aminte de ochii vagabondului, agresivi și totodată abătuți, nota distonantă ce iese din tipar. Am ocolit prin stânga grădina, și Arthur m-a urmat cu pașii lui leneși. Lumina dimineții revărsându-se peste cărarea cu pietriș strălucea orbitoare. Ca și casa, grădina era cufundată în liniște, văduvită de orice prezență umană. O violetă începea să-și răsfire bobocii iernatici. Vieți minuscule pe care, ca în fiecare an, aveai să le urmărești cu atenție. M-am dus până la una din ferestrele laterale și m-am uitat

înăuntru. Soarele se filtra prin deschizături, accentuând penumbra din vestibul.

Numai după două secunde te-am văzut. Căzu-seși la picioarele scării, unde lumina aproape că nu ajungea. Trupul tău, ca un copac doborât, zăcea inert lângă lampa cu picior pe care ți-o dăruisem la ultima ta aniversare. M-am repezit în curtea din spate. Ușa de la bucătărie era larg deschisă. S-ar fi zis că cineva fusese acolo și, în grabă, uitase s-o închidă. „Cine?” m-am întrebat.

M-am lăsat pe vine lângă tine. Mâinile îți erau crispate, de parcă ar fi zgâriat corpuri invizibile înainte de a se da bătute. În jurul capului era o baltă de sânge. Îți zgâriaseși un braț și aveai o dâră roșiatică de la încheietura mâinii până la cot. Cămașa de noapte ți se ridicase până la șolduri, și pubisul, alb, cu păr rarit, se ivea între picioarele desfăcute, îmbătrânite. Te-am acoperit cum am putut cu cămașa de noapte și abia atunci, luându-te de umeri, te-am scuturat.

– Vera, Vera! am strigat.

Mi-ai părut atât de ușoară, atât de fragilă. Totul căpăta aparența unui vis.

Restul se preface într-o nebuloasă. Timpul a început să curgă altfel, răspândindu-se amorf, imprecis. Îmi amintesc numai că, la un moment dat, a sosit ambulanța și că, împotriva oricărei reguli, eu însumi ți-am ridicat trupul, pe când persoanele din jur mă rugau să mă liniștesc, să le las să-și facă treaba. Nu voiam să te atingă nimeni, să simtă nimeni căldura trupului tău. Să-ți audă nimeni răsuflarea care se stingea.

2

EMILIA

– Să nu uiți niciodată, eu sunt tu, mi-a spus Jérôme când ne luam rămas-bun pe Charles de Gaulle.

El fusese cel care mă îndemnase să plec în călătorie. Eu singură n-aș fi fost în stare să ies din claustrare. La întoarcerea mea din voiaj, chiar dacă ideea mi se părea de neimaginat, aveam să ne căsătorim.

În fața noastră, o fereastră mare lăsa să se vadă cozile avioanelor ce păreau suspendate în cer.

Eu sunt tu.

Erau cuvintele care ne uneau. Care ne uniseră întotdeauna și care ne fereau de nenoroc. Ca un descântec. Eu eram el și el era eu. Am mers în tăcere până la zona de îmbarcare și ne-am despărțit fără să ne atingem. Expresia lui era liniștită, sigură. Nu puteam să-i trădez încrederea pe care o avea în mine. Cu o zi înainte, la Grenoble, îmi luasem rămas-bun de la părinți, și doctorul Noiret, psihiatrul meu, îmi dăduse medicamente ca să nu fac o criză de panică. Chiar și așa, n-am putut să nu-i spun pentru a mia oară:

– Nu știi dacă pot s-o fac, Jérôme.

– Sigur că poți, Emilia. Sigur că poți.

Mi-a atins buzele cu arătătorul ca să nu mai repet.

În avion, adâncită în scaunul meu, pe când mă uitam pe hublou la stratul de nori, m-am concentrat asupra chipului cu trăsături fine al lui Jérôme. El fusese veșnic acolo. El era specia umană, și tot ce se afla dincolo de el nu exista pentru mine. M-am gândit la viața lipsită de elan, dar fără dezastre, pe care ne-o făuriserăm împreună. E greu să te mulțumești cu o astfel de viață. Banală. Lucrurile extraordinare sunt incitante și ne cheamă cu trâmbițele și culorile lor vii. Dar sunt fragile. Se spulberă.

Jérôme și cu mine înțeleseserăm asta dintotdeauna. Totuși, acum el mă lăsa liberă. Mă lăsa liberă și în același timp mă lega cu propunerea de căsătorie. De ce făcea asta? De ce insistase să plec, încurajându-mă cu bunele lui auspicii? Din bunătate. Da, din bunătate. Dar și pentru că ajunseserăm într-un punct de unde trebuia s-o pornim într-o direcție sau alta – iar acest gând mi-a trecut fugarător prin minte. Amândoi aveam douăzeci și patru de ani, și prezentul, când ești tânăr, are nevoie să se deschidă spre marea aceea de posibilități viitoare ce nu există încă.

Șanse în căutarea cărora trebuie s-o pornești.

Ajunsesem până aici ținută de mâna lui. Dar acum el și lumea noastră protejată, cu marginile șterse de folosință și de timp, dispăreau sub nori. Mi-era greu să respir. Am cerut un pahar cu apă. Înainte de a apune, soarele a prins să crească. Lumina lui aspră ri-coșa pe undeva și se izbea atât de puternic de hubloul

meu, încât am fost nevoită să-mi pun ochelarii de soare. Mi s-a părut că jos e marea. Frânturi care se-mănau cu oglinzi de apă. De la distanță, dacă era într-adevăr marea, nu avea violența care mă îngrozise în copilărie.

Mi-am amintit de marea din La Serena, orașul unde se născuse mama. Când eram mică, fusesem acolo de două ori. Am văzut valurile înălțându-se cu textura lor solzoasă. Am văzut-o pe mama care fugea să se arunce în mijlocul zidului de apă, cufundându-se în explozia a mii de particule ce străluceau în contralumina. L-am văzut pe tata lângă mine – stăteam amândoi întinși pe nisip, tăcuți, cu sufletul la gură, imaginându-ne că balena uriașă o înghițise pentru totdeauna. Când îi zăream în sfârșit capul întunecat ivindu-se dincolo de explozia valurilor și brațele pe care și le agita înspre noi de la distanță, îi recunoșteam încă o dată energia aceea de nestăpânit care o dusesse de atâtea ori departe de noi. Departe de privirea vigilentă și totodată învinsă a tatei. Pe mine mă concepuse într-una din aceste incursiuni în afara căsătoriei. Mi-au spus-o când abia căpătasem uzul rațiunii. Tata nu era tatăl meu.

Erau căsătoriți de cinci ani și lucrau amândoi la observatorul din Nisa. Încercaseră să aibă copii, dar sperma tatei nu avea densitatea necesară pentru a procrea. Din pricina asta și din altele, care, odată cu trecerea anilor, mi-au devenit evidente, când mama i-a spus că e însărcinată cu unul dintre studenții lui de la practică, tata a acceptat ființa aceea care plutea deja în pântecul ei.

Acestea erau imaginile predominante ale țării îndepărtate unde se născuse mama și spre care mă îndreptam acum. Ea, dispărând și apoi ivindu-se iar. Mâna tatei lângă a mea, fără să mă atingă. Zâmbetele noastre unite în tăcere, adevărindu-ne că, fără să ne pese de alcătuirea noastră genetică, el și cu mine eram ancorați la același țărnm.

Acum, aceste frânturi de mare apăreau molcome, învăluite în propria lor tăcere.

M-am gândit că toate lucrurile aveau altă realitate, pe care eu n-o văzusem până atunci.

3

DANIEL

Camera rămăsese cufundată în întuneric. M-am apropiat de tine și mi-am pus degetele pe capul tău cărunt. Aerul era cald, și liniștea umplea tot spațiul. Era atât de profundă, încât în urma ei părea să se ivească moartea. La încheietura mâinii stângi aveai o brasardă de plastic cu numele tău. Îți pusese ră în ghips un picior și o mână. Aveai amândouă brațele imobilizate de o parte și de alta prin nenumărate tuburi, care, la rândul lor, erau conectate la aparatele ce îți înregistrau semnele vitale. Sub pleoapele închise, ochii îți zvâcneau. Un ventilator mecanic îți asigura oxigenul.

Medicul îmi explicase că, în urma loviturilor în cădere, pe lângă contuzii, aveai un grav traumatism encefalocranian închis, cu hemoragie cerebrală. Aveai nevoie să câștige timp până când se dezinflama, de asta te „pusese ră să dormi“. Un termen eufemistic care te-ar fi deranjat. Coma indusă era singura modalitate de a reduce la minimum stimulii cerebrali și de a ține sub control presiunea intracraniană. Explicațiile lui au fost exhaustive. Totuși, când l-am întrebat

dacă mă poți auzi sau dacă poți percepe prezența altei ființe lângă tine, răspunsul lui a fost ambiguu.

– Nu e ceva ce se poate ști cu certitudine, a menționat, dar toate studiile arată că un pacient în comă e lipsit de percepție.

– Vera, ți-am spus și n-am putut continua.

Am simțit o apăsare în piept imaginându-mi că te-ai putea afla acolo, în trupul acela ce zăcea sub cearșafuri; că, de pe partea cealaltă a vieții, încerci să-mi vorbești. Ți-am luat mâna și am strâns-o cu putere.

Plouase, și, de la fereastra clinicii, primele lumini ale străzii își aruncau strălucirea pe trotuarul umed.

O infirmieră a bătut în ușă și, fără să aștepte răspuns, a intrat în cameră. Era o femeie de treizeci de ani, scundă, lată în șolduri. Chipul ei părea să aibă tăria trecătoare a unui fruct copt.

– N-ai mâncat de ceasuri întregi. De ce nu vă duceți la bufet? Doamna n-o să pătească nimic, mi-a zis, pe când nota ceva pe o tăbliță unde erau prinse niște foi.

Cum eu nu-i răspundeam, s-a întrerupt un moment și m-a privit. S-a dat un pas înapoi și și-a potrivit cocul. Obrajii i s-au îmbujorat. Știam că se simte intimidată de mine.

– E bine că-i vorbiți și-i țineți companie. Sunt sigură că ea vă poate auzi.

Aș fi vrut s-o întreb mai multe, dar roșeața de pe chipul ei m-a făcut să mă răzgândesc.

– Mă cheamă Lucy, dacă aveți nevoie de ceva nu trebuie decât să apăsați pe butonul ăsta mic.

Când a plecat, am adormit în fotoliul de lângă patul tău.

Tot timpul intra câte o infirmieră să-ți controleze semnele vitale, și eu mă trezeam brusc. În toiul acestei nopți zbruciumate, într-una din subitele reveniri la starea de conștiință, mi-am dat seama că mă doare să știu atât de puțin despre tine. Despre obârșia ta, despre familia și viața ta. Ai avut un soț, Manuel Pérez, și un fiu, Julián, dar nu vorbeai niciodată de ei. Despre fiul tău știam doar că murise la treizeci de ani de o boală de plămâni. Misterul în care te învăluiseși ca să înfrunți lumea mă intrigase și pe mine, în pofida apropierii noastre.

După ce știrea despre accidentul tău devenise publică, mi-a atras atenția faptul că nu s-a prezentat nimeni care să spună că e din familie. Chiar dacă durerea celor care au venit – scriitori, poeți, literați – era vădită, toți păreau că te cunosc prea puțin. Singurul om pe care l-am căutat a fost prietenul tău Horacio Infante. Nu aveam telefonul lui, dar Gracia a reușit să-l obțină. Din discuțiile noastre dedusesem, fără să mi-o spui direct, că Infante însemna mult pentru tine. Vocea lui la telefon suna plină de emoție. Totuși, m-a surprins că n-a venit la clinică. Am încercat să vorbesc iar cu el, dar nu l-am mai putut găsi. I-am lăsat numărul de mobil în căsuța vocală, ca să mă sune când dorește să afle vești despre tine. Am aflat din presă că, la câteva zile după accidentul tău, se întorsese la Paris, acolo unde locuia.

Pe când întunericul începea să se coloreze odată cu primele luciri albastrii ale zorilor, m-am gândit că, sub învelișul trupului, inima îți palpita și că inima aceea erai tu. Chiar dacă nu mă puteai auzi, acum te